

Pilsētu iedzīvotājiem no Eiropas Savienības fondiem pieejami 12,44 milj. eiro novecojušu un neefektīvu apkures iekārtu maiņai

Publicēts: 05.06.2023.

[Fondi un investīcijas](#)

[Preses relīze](#)

Līdz 2024. gada pirmajai pusei pilsētu iedzīvotāji aicināti pieteikties jaunai Eiropas Savienības fondu atbalsta programmai, lai nomainītu novecojušās, neefektīvās un gaisu piesārņojošās apkures iekārtas. Par pieejamā finansējuma – 12,44 milj. eiro – piešķiršanas un izmantošanas nosacījumiem stāstīts diskusijā [“Pieejamais atbalsts apkures iekārtu maiņai pilsētās”](#).

Kā skaidroja Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) Investīciju politikas departamenta Vides investīciju nodaļas vadītāja Dana Prižavoite, atbalsts pieejams visām Latvijas pilsētām, bet īpaši tiek uzrunāti Rīgas, Liepājas un Rēzeknes iedzīvotāji, kur jau ilgstoši veicot vides monitoringu, fiksēti lielāki gaisa piesārņojuma pārsniegumi attiecībā pret Pasaules Veselības organizācijas rekomendācijām. Turklāt Rīgā ir arī vairāki pārsniegumi attiecībā pret Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem. Piesārņojuma ietekme ir ne tikai uz vidi, bet arī cilvēku veselību – tas var izraisīt tādas veselības problēmas kā elpceļu un plaušu slimības, sirds un asinsvadu slimības, tas izraisa nervu sistēmas attīstības un darbības traucējumus, var ietekmēt reproduktīvo sistēmu un pat būt par pamatu onkoloģiskai saslimšanai.

Tādēļ atbalsta programmas mērķi ir veicināt ilgtermiņa un energoefektīvu apkures risinājumu ieviešanu, kas ne tikai ietaupa līdzekļus, bet arī veicina gaisa piesārņojuma samazināšanos. Edgars Vīgants, Rīgas Tehniskās universitātes Elektrotehnikas un vides inženierzinātņu fakultātes Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūta asociētais profesors un vadošais pētnieks atzina: “Apkure ir svarīga katrai ģimenei un mājsaimniecībai, jo par to mēs tērējam visvairāk energoresursu. Pie tik augstām enerģijas cenām ir svarīgi arī energoefektivitātes jautājumi, lai par apkuri var maksāt iespējami mazāk, saņemot iespējami lielāku komfortu. Mums aizvien vairāk būtu jādodomā par 0% jeb bezemisiju tehnoloģijām, lai šo komfortu nodrošinātu ar maziem vai pavisam bez izmešiem.”

Irēna Emīlija Švilpe, Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā ekonomikas padomniece komentē: “Papildu cenas stimulam un Eiropas Zaļā kursa mērķiem, manuprāt, domāt par ilgtspējīgiem apkures risinājumiem ir arī drošības jautājums. Ģeopolitiskā situācija parādīja to, ka atkarība no enerģijas importa mūs padara neelastīgus situācijās, kad sākas cenu svārstības. Tādēļ nomaīņa uz ilgtspējas risinājumu varētu ļaut pašam būt kontrolē par to, cik lieli ir mūsu ikdienas rēķini.”

Ņemot vērā šos aspektus, VARAM sadarbībā ar Centrālo finanšu un līgumu aģentūru (CFLA) uzsāk atbalsta programmu Latvijas pilsētu mājsaimniecībās siltumapgādē izmantoto sadedzināšanas iekārtu nomaiņai. Iedzīvotājiem kopējais pieejamais Eiropas Savienības finansējums projektu īstenošanai sasniedz 12,44 milj. eiro.

Primāri atbalsts paredzēts tām mājsaimniecībām, kur izmanto biomasu (malka, briketes, granulas, šķelda), taču ir iespējams pieteikties arī tiem iedzīvotājiem, kur mazajās daudzdzīvokļu mājās (indikatīvi līdz 12 dzīvokļiem) tiek izmantotas akmeņogles vai kūdra.

Atbalsta programmai var pieteikties pilsētu iedzīvotāji, kas dzīvo privātmājās, rindu un diviņu mājās, nelielās daudzdzīvokļu mājās, taču būtisks kritērijs ir, ka apkure līdz šim nodrošināta ar koksnes biomasu, akmeņoglēm vai kūdru. Vēl būtiski ņemt vērā, ka ēkai jābūt apdzīvotai, investīciju veikšanai lietderīgajai platībai jābūt lielākai par 50 m² un ēkai jābūt nodotai ekspluatācijā vismaz 7 gadus un pastāvīgi ekspluatētai vismaz pēdējos 3 gadus. Turklāt ēkas energoefektivitātes klase nedrīkst būt zemāka par E, kas ir viena no zemākajām klasēm, un siltumenerģijas jauda nevar pārsniegt 50 kW.

Madara Austrīņa, CFLA Projektu atlases departamenta Vides un digitalizācijas projektu atlases nodaļas vadītāja papildina: “Lai pretendētu uz atbalstu, ir labi zināt kurināmā patēriņu pēdējo 3 gadu laikā. Ēkai jānodrošina, ka nepieciešamā siltumapgādes nominālā jauda nepārsniedz 50 kW. Ja ēkas siltumenerģijas patēriņi nav zināmi, tad ar ekspertu palīdzību jāizstrādā

energocertifikāts. Jāpiemin, ka limits atbalstam ir ne tikai pēc objektīvi nepieciešamās jaudas, bet arī deklarēto iedzīvotāju skaita. Tas ir ar mērķi, lai tieši mājsaimniecības, to iedzīvotāji gūst praktisku labumu.”

Atbalsta intensitāte ir augsta un atkarīga no prioritārajiem risinājumiem. Piemēram, pieslēdzoties centralizētajai siltumapgādei, kas ilgtermiņā ir efektīvākais un ekonomiski pamatotākais risinājums tieši pilsētās, blīvi apdzīvotās apkaimēs, atbalsts sasniedz 95% no attiecināmajām izmaksām. Siltumsūkņu iegādei un uzstādīšanai (pamata siltumapgādes risinājums) tas ir 85%, biomasas (granulu) katliem, kas piemēroti granulu kurināmajam, sasniedz 70%, savukārt ceturtajā uzsaukumā būs pieejams arī atbalsts gaiss-gaiss siltumsūkņa uzstādīšanai, kam paredzēts 50% atbalsts.

Finansējuma apmērs projektā nepārsniegs 4400 eiro uz vienu deklarēto iedzīvotāju mājsaimniecībā, kurā projekts tiek īstenots. Finansējums tiks piešķirts četros projektu atlases uzsaukumos: pirmajā projekta iesniegumu jāiesniedz līdz 2023. gada 25. jūlijam (pieslēgumiem centralizētajai siltumapgādes sistēmai), līgumu noslēgšanu nodrošinot 2023. gada rudenī/ziemā. Otrais konkurss tiks izsludināts par siltumsūkņu iegādi un uzstādīšanu secīgi pēc pirmā 2023. gada vasarā, bet trešais uzsaukums būs par biomasas katlu nomaiņu (2023. gada rudenī). Savukārt ceturtais konkurss būs 2024. gada pavasarī – tajā varēs pieteikties visi tie, kuri vēl nebūs paspējuši to izdarīt iepriekšējās kārtās. Projektus mājsaimniecībām jāīsteno 24 mēnešu laikā, bet ne vēlāk kā līdz 2025. gada 31. decembrim. Projekta darbības var veikt, jau sākot no 2023. gada 7. aprīļa, tātad negaidot projekta iesniegšanu vai līguma noslēgšanu, taču jāņem vērā, ka projekts nedrīkst būt pabeigts, tātad parakstīts pieņemšanas-nodošanas akts par apkures risinājuma uzstādīšanu, pirms projekta iesnieguma iesniegšanas. Pēc projekta pabeigšanas ēkas īpašniekam būs jānodrošina, ka iekārtas tiek atbilstoši ekspluatētas.

Ar atbalsta programmas palīdzību iecerēts motivēt iedzīvotājus domāt par savu dzīves vidi un pilsētas vides kvalitāti, kā arī esošo apkures iekārtu efektivitāti un tajās izmantotajiem energoresursiem, tai skaitā palīdzot sagatavoties jaunajai apkures sezonai.

Plašāka informācija par programmu un tās nosacījumiem www.cfla.gov.lv vai <https://www.cfla.gov.lv/lv/2236-gaisa-piesarnojumu-mazinosu-pasakumu-istenosana-uzlabojot-majsaimniecibu-siltumapgades-sistemas>, rakstot uz elektroniskā pasta adresi silti@cfla.gov.lv vai zvanot pa konsultatīvo tālruni +371 24002700, kā arī www.varam.gov.lv vai <https://www.varam.gov.lv/lv/gaisa-piesarnojumu-mazinosu-pasakumu-istenosana-uzlabojot-majsaimniecibu-siltumapgades-sistemas-0>.

Diskusiju rīkoja Izglītības, kultūras un inovatīvo projektu asociācija (IKIPA), un to var noskatīties atkārtojumā *Facebook* lapā “Mana vide” <https://fb.me/e/1hDAC9D6B>.

Informatīvā kampaņa “Mana māja. Mana vide” tiek realizēta ar Latvijas vides aizsardzības fonda (LVAf) finansiālo atbalstu un sniedz iedzīvotājiem informāciju par individuālo apkures iekārtu pareizu ekspluatāciju, par labu kurināmā sadedzināšanas praksi, dažādu kurināmo ietekmi uz veselību un vidi. Aktivitāšu mērķis ir veicināt iedzīvotāju uzvedības un paradumu maiņu, iegādājoties jaunas iekārtas un uzturot esošās, ilgtermiņā sekmējot mājsaimniecību apkures iekārtu radīto emisiju samazināšanos pilsētās.

Plašāka informācija:

Izglītības, kultūras un inovatīvo projektu asociācija (IKIPA)

Tālrunis: 26406452

E-pasts: mana.un.tava.vide@gmail.com

<https://www.varam.gov.lv/lv/jaunums/pilsetu-iedzivotajiem-no-eiropas-savienibas-fonciem-pieejami-1244-milj-eiro-novecojusu-un-neepektivu-apkures-iekartu-mainai>